

2. Éghajlatvédelem és energiaátmenet

2024. február 12.
2024. március 6.

Botár Alexa, éghajlatvédelem és energia programigazgató, MTVSZ

NAGYBAN VAGY KICSIBEN

Várt szerkezeti változások az energiaszektorban a digitális eszközök növekvő használatának köszönhetően

tegnap

néhány nagyobb erőmű

centralizált, főleg nemzeti

nagy áram-távvezetékeken és csővezetékeken alapul

fentről lefelé

passzív, csak fizető

termelés

sok kisebb energiatermelő

decentralizált, határokon átvívelő

a kismértékű átvitel és a regionális ellátási kompenzációt is magában foglalja

elosztás

kétirányú

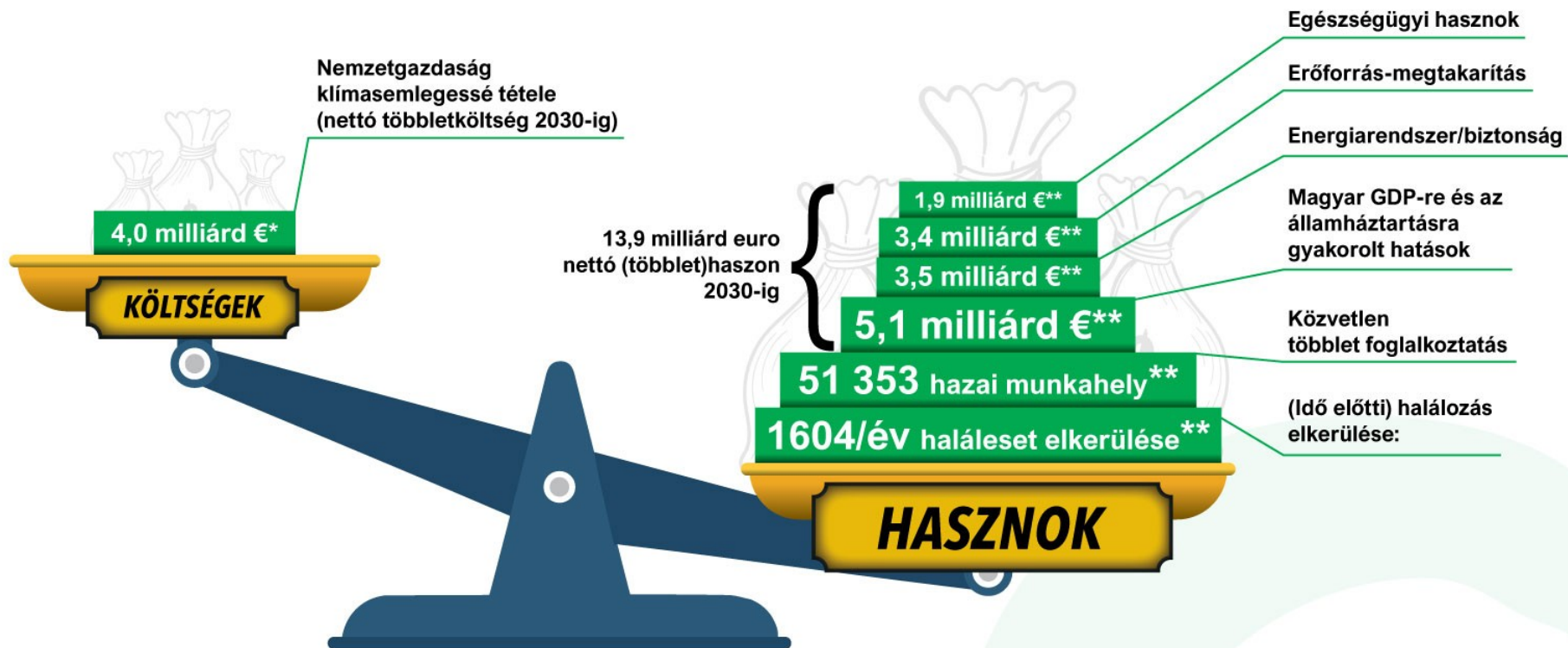
aktív résztvevő (pl. termelő-fogyasztó)

holnap

2.1 Energiaátmenet gyorsítása: takarékos, hatékony és megújulókra alapozott energiarendszert!

- Az energiaszuverenitás, energia önrendelkezés elősegítése, az energiaátmenet felgyorsítása nemcsak gazdaságilag, hanem környezetileg-társadalmilag is előnyös, ld. [A Párizsi Megállapodás gazdasági mérlege című friss szakmai jelentés.](#)
- A helyben elérhető, rugalmas, tüzelőanyag-költség nélküli és tiszta megújuló energiaforrások hasznosítását, beruházásait a fosszilis és más nem-megújuló energiaforrások kiváltására, a helyi adottságokra és a természetvédelmi szempontokra tekintettel, a helyi közösségek szükségleteinek tükrében kell felgyorsítani, a decentralizált termelés és fogyasztás lehetőségének megteremtésével.
- Energiaátmenethez kulcs: a korszerűsítés és az (megújulók integrálására) decentralizált hálózatosodás, jobb összekapcsolhatóság/digitalizáció, átlátható engedélyezés. Az energiamix és hálózatfejlesztés középpontjában: a gazdaság és az épületállomány energiahatékony működésének és a megújulók integrálásának kell állnia. Régiós és partnerségi egyeztetések

A MAGYAR GAZDASÁG KLÍMASEMLEGESSÉ ALAKÍTÁSÁNAK NETTÓ TÖBBLETKÖLTSÉGEI- ÉS HASZNAI 2030-IG

*Forrás: felülvizsgált Nemzeti Energia- és Klímatervezet (NEKT) 2021-2030 tervezet (2023 szept.)

**Forrás: A Párizsi Megállapodás gazdasági mérlege c. jelentés (2024 január), (Paris Pact Payoff, a CAN Europe kiadványa)

2.2 Az energiahatékonyság legyen tényleg az első! (Valójában: energiatakarékosság, energiafelhasználás- csökkentés)

- „EU: Efficiency first”: amit a MTVSZ ért/sürget ez alatt: energiatakarékosság, abszolút energiafelhasználás-csökkentés (sufficiency)
- Épületállomány az egyik legnagyobb energiafogyasztó, energiapazarló. Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv (EPBD) átültetése és megvalósítása, ill. tágabban a lakóépületek energetikai felújítása, átfogó (közpénzes) támogatási programja, összefüggésben az energiaszegénység célzottabb kezelésével - azaz a tagállami szociális klímatervek 2025-ig esedékes elkészítése és az ahhoz kapcsolódó forrásallokáció (Szociális Klíma Alap, Social Climate Fund) meghatározása - szükséges és monitorozandó.
- A 2024. június végéig véglegesítendő felülvizsgált Nemzeti Energia- és Klímatervben (NEKT) az energiahatékonyságra vonatkozó vállalást (is) erősíteni kell. (Végső energiafogyasztás, primer energiafelhasználás: az uniós jognak megfelelő módszertan szerint és az uniós kötelezettségnek megfelelő mértékben /Magyarországra: max. 16.2 Mtoe/ kell meghatározni, és a tervezett gazdaságfejlesztést ehhez igazítani.

2.3 A fosszilis energia-függésből szabadulás

- Fosszilis-függés: fosszilis energiaár-válság, import és geopolitikai függés, energiapazarlás és szennyezés, környezeti és társadalmi, egészségügyi károk lakosokra terhelése, energiapazarlás vs. fokozatos lecserélése
- Párizsi Megállapodás, 3 EU-s és tagállami célszám 2030-ra, szénkivezetés – igazságos átmenet, nettó klímaseglegesség 2050-re, EU 2040: kibocsátáscsökkentés: 90%-kal 1990-hez képest
- Ezért: a tagállamok határozzák meg a fosszilis tüzelőanyagok (kiemelten a szén és földgáz) nemzeti szintű kivezetésének ütemtervét + elérésének elősegítése érdekében haladéktalanul szüntessék be a környezetkárosító, fosszilis tüzelőanyagokra alapozott beruházásokat (is) tartalmazó projektek uniós közpénzekből való (rész)támogatását

2.4 Ambiciózus energiaátmeneti- éghajlatvédelmi célokat és stratégiákat!

- Az energiaátmenet irányadó kereteiként szolgálhassanak: ambiciózus felülvizsgált nemzeti energia- és klímatervekre, hosszútávú klímastratégiára (2025-ben felülvizsgálandó) ill. megfelelő nemzeti éghajlatvédelmi törvényekre és ezek megfelelő, monitorozott végrehajtására van szükség!
- Napirenden: az EU 2040-es éghajlatvédelmi célja. 2050 és 2030 között félúton – célok és megvalósítás legyen összhangban a Párizsi Megállapodással, European Scientific Advisory Board on Climate Change ajánlásaival
- Magyaro...: kiemelten sérülékeny, globális felmelegedés átlag feletti

2.5 Közösségi energia: az energiaszuverenitás, energia önrendelkezés egyik kulcsa

- Az alulról építkező, valódi energiaközösségeket megfelelő pénzügyi és jogi keretekkel kell támogatni.
- A definíciók, az EU-s szabályozás megfelelő átültetése mellett: az energiaközösség elsősorban egy szerveződési forma, amely a tagjai és működési területének szükségletei szerint végezhet különböző energetikai tevékenységeket, ezért biztosítandó, hogy a megújuló áram termelése, tárolása, fogyasztása, megosztása mellett a hűtés-fűtés, üzemanyagellátás, sőt az energiahatékonysági beruházások lehetősége is nyitott legyen az energiaközösségek számára. Az ehhez szükséges támogató keretrendszerek - megfelelő partnerségi, társadalmi egyeztetési folyamat mellett - mihamarabb szülessenek meg a tagállamokban.

További kapcsolódó éghajlatvédelmi, energiaátmeneti MTVSZ anyagaink:

- www.mtvsz.hu/energiafordulat
- <https://mtvsz.hu/together-for-1-5>
- www.mtvsz.hu/szenkivezetes
- <https://mtvsz.hu/finanszirozás-es-termeszetvedelem>

Kontakt: alexa@mtvsz.hu